

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Соціально-гуманітарний факультет

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету

_____ Оксана ГОМОТЮК

« ____ » _____ 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

В. о. проректора з науково-педагогічної роботи

_____ Віктор ОСТРОВЕРХОВ

« ____ » _____ 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з навчальної дисципліни «Сучасна українська літературна мова (Фонетика)»

Ступінь вищої освіти – перший (бакалаврський)

Галузь знань – 01 Освіта / Педагогіка

Спеціальність – 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями
014.02 (мова і література) (польська),
014.01 (мова і література) (українська))

Освітньо-професійна програма – «Середня освіта. Польська мова та література, українська мова та література»

Кафедра інформаційної та соціокультурної діяльності

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції	Практ.	ІРС	Тренінг, КПЗ	СРС	Разом	Екзамен (сем.)
Денна	I	II	30	30	2	4	24	90	II
Заочна	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Тернопіль – ЗУНУ
2023

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів «Середня освіта. Польська мова та література, українська мова та література» галузі знань 01 «Освіта / Педагогіка» спеціальності 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями 014.02 (мова і література) (польська), 014.01 (мова і література) (українська)), затвердженої Вченою радою ЗУНУ (Протокол № 10 від 23 червня 2023 року)

Робочу програму склала к. філол. наук, доцент кафедри інформаційної та соціокультурної діяльності Наталія Ліщинська.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри інформаційної та соціокультурної діяльності, протокол № 1 від 28 серпня 2023 року

Завідувач кафедри к. іст. наук, доцент _____ Ірина НЕДОШИТКО

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями 014.02 (мова і література) (польська), 014.01 (мова і література) (українська)), протокол № 1 від 30 серпня 2023 року

Голова групи забезпечення спеціальності
д. пед. наук, професор _____ Юрій ЩЕРБЯК

Гарант освітньо-професійної програми
«Середня освіта. Польська мова та література,
українська мова та література»
д. пед. наук, професор _____ Юрій ЩЕРБЯК

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Сучасна українська літературна мова (Фонетика)»

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Сучасна українська літературна мова (Фонетика)»

Навчальна дисципліна «Сучасна українська літературна мова (Фонетика)»	Галузь знань, спеціальність, СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 3	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Статус дисципліни обов'язкова дисципліна циклу загальної підготовки
Кількість залікових модулів – 4	Спеціальність 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями 014.02 (мова і література) (польська), 014.01 (мова і література) (українська))	Рік підготовки <i>Денна – 1</i> Семестр: <i>Денна – 2</i>
Кількість змістових модулів – 3	Ступінь вищої освіти перший (бакалаврський)	Лекції <i>Денна – 30</i> Практичні заняття: <i>Денна – 30 год.</i>
Загальна кількість годин – 90	Освітньо-професійна програма «Середня освіта. Польська мова та література, українська мова та література»	Самостійна робота <i>Денна – 24 год.</i> Тренінг, КПЗ – 4 год. Індивідуальна робота – 2 год.
Тижневих годин – 6, з них аудиторних – 4		Вид підсумкового контролю – екзамен

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРНА МОВА (ФОНЕТИКА)»

2.1. Мета вивчення дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Сучасна українська літературна мова (фонетика)» є опанування норм фонетики, орфоєпії, графіки, орфографії сучасної української літературної мови; формування знань про одиниці мовного потоку, фонетичні та морфонологічні явища, їх причини; умінь записувати текст фонетичною і фонематичною транскрипцією.

Знання та розуміння природи фонетичних і морфонологічних явищ, одиниць мовного потоку робить мовлення правильним, сприяє кращому сприйманню інформації на слух, усвідомленому використанню орфоєпічних, графічних та орфографічних норм сучасної української літературної мови.

Курс спрямований на підвищення грамотності здобувачів, формування у них навичок нормативного використання засобів сучасної української літературної мови в усному та писемному спілкуванні.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

Головне завдання дисципліни – сформувати систему знань про звукову та графічну систему сучасної української літературної мови, артикуляційну класифікацію голосних та приголосних звуків, фонетичні та морфонологічні явища, їх природу, основні одиниці мовного потоку.

Теоретичні знання, отримані здобувачами самостійно, закріплюються на практичних заняттях. Завдання таких занять полягають у:

- досконалому оволодінні знаннями про фонетичну систему сучасної української літературної мови; фонетичні та морфонологічні явища, їх природу; орфоєпічні, графічні, орфографічні норми;
- формуванні умінь грамотно записувати фонетичну та фонематичну транскрипцію слова і тексту; розпізнавати фонетичні та морфонологічні явища, їхні характеристики; виділяти основні одиниці мовного потоку;
- виробленні навичок самоконтролю за дотриманням мовних норм;
- вихованні поваги до української літературної мови і мовних традицій.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування яких забезпечує вивчення дисципліни

Дисципліна «Сучасна українська літературна мова (фонетика)» формує такі компетентності:

- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та

закономірностей розвитку предметної галузі, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;

- здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, розмаїття і мультикультурність у суспільстві; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження;
- здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді,
- спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня.
- здатність вчитися й опановувати сучасні знання;
- здатність застосовувати здобуті знання у практичній професійній діяльності;
- здатність до використання предметних знань в освітньому процесі;
- здатність до інтеграції предметних знань із різних освітніх галузей;
- здатність ефективно й компетентно брати участь у різних формах наукової комунікації (конференції, круглі столи, дискусії, наукові публікації) в галузі філології, професійно застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації: мовознавства, літературознавства, перекладознавства, прикладної лінгвістики, літературної критики тощо;
- здатність розуміти роль лінгвістики у формуванні сучасної наукової картини світу; мати чітке уявлення про походження мови, принципи і механізми її функціонування й розвитку, системний і антропоцентричний підходи в мовознавстві; усвідомлення ролі мови в житті соціуму; уміння розвивати в учнів необхідні лінгвістичні компетентності;
- здатність розвивати мовно-комунікативну компетентність учнів.

2.4. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовою для вивчення курсу «Сучасна українська літературна мова (фотетика)» є знання зі шкільного курсу української мови, сучасної української літературної мови (лексикології, фразеології, лексикографії), української мови за професійним спрямуванням. У свою чергу, знання із фонетики є основою для вивчення інших розділів сучасної української літературної мови – морфеміки та словотвору, морфології.

2.5. Результати навчання

Опанувавши навчальну дисципліну «Сучасна українська літературна мова (фонетика)», здобувач вищої освіти повинен:

- здійснювати професійну діяльність державною та іноземною мовою усно

та письмово;

- розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних інноваційних методів; знати систему мови, аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють; володіти нормами літературної мови й уміти їх застосовувати у практичній діяльності; характеризувати діалектні та соціальні різновиди мов, що вивчаються, описувати соціолінгвальну ситуацію; знати загальні властивості літератури як мистецтва слова; інтерпретувати твори української, польської та зарубіжної художньої літератури й усної народної творчості, визначати їхню специфіку та місце в літературному процесі; знати історію мов і літератур, що вивчаються, уміти застосовувати ці знання у професійній діяльності; здійснювати лінгвістичний та літературознавчий аналізи текстів різних стилів і жанрів; володіти навичками участі в наукових та / або прикладних дослідженнях у галузі філології; застосовувати у професійній діяльності нормативні засоби мови в усному та писемному мовленні;
- застосовувати ефективні моделі міжособистісної комунікації як у професійній діяльності, так і поза її межами;
- застосовувати міжпредметні зв'язки та інтеграцію змісту різних освітніх галузей в освітньому середовищі.

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРНА МОВА (ФОНЕТИКА)»

Змістовий модуль 1. ФОНЕТИКА ТА ФОНОЛОГІЯ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ

Тема 1-2. Вступ. Основні поняття фонетики та фонології сучасної української літературної мови

1. Значення звукової мови в людському суспільстві.
2. Завдання фонетики та фонології. Їх зв'язок з іншими дисциплінами.
3. Поняття фонем. Взаємозв'язок фонем і звука. Функції фонем.
4. Інваріант і варіанти фонем.
5. Розвиток поглядів на систему фонем сучасної української літературної мови.

Тема 3. СИСТЕМА ФОНЕМ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ

1. Голосні фонем сучасної української літературної мови: їх класифікація, варіанти.
2. Приголосні фонем сучасної української літературної мови: їх класифікація, варіанти.
3. Фонетичні і фонематична транскрипції, вимоги до них.

Тема 4. ФОНЕТИЧНІ ЗМІНИ ЗВУКІВ У МОВНОМУ ПОТОЦІ

1. Артикуляція звуків мови.
2. Позиційні та комбінаторні зміни.
3. Редукція.
4. Асиміляція.
5. Дисиміляція.
6. Асиміляція + дисиміляція.

Тема 5. ЗВУКОВІ ЗМІНИ У СИСТЕМІ ГОЛОСНИХ

1. Комбінаторні зміни у системі голосних звуків: акомодация та її різновиди.
2. Позиційні зміни у системі голосних: редукція, гармонійна (вокальна) асиміляція.

Тема 6-7. ЗВУКОВІ ЗМІНИ У СИСТЕМІ ПРИГОЛОСНИХ

1. Комбінаторні зміни у системі приголосних: акомодация, лабіалізація.
2. Асиміляція приголосних у СУМ. Її ознаки та види.
3. Регресивна асиміляція за місцем і способом творення.
4. Регресивна асиміляція за твердістю – м'якістю.
5. Прогресивна асиміляція.

6. Дисиміляція.
7. Спрощення в групах приголосних.

Змістовий модуль 2
МОРФОНОЛОГІЧНІ ЯВИЩА В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ
ЛІТЕРАТУРНІЙ МОВІ. ОДИНИЦІ МОВНОГО ПОТОКУ

Тема 8-9. Морфологія як розділ мовознавства. Чергування у системі голосних сучасної української літературної мови

1. Предмет і завдання морфології. Поняття про морфону.
2. Історичні чергування як об'єкт вивчення морфології.
3. Історичні чергування у системі голосних:
 - чергування о та е з і;
 - чергування о та е з ø;
 - чергування о та е після шиплячих та j;
 - чергування голосних у звукосполученнях -ри-, -ли-.

Тема 10-11. Чергування у системі приголосних сучасної української літературної мови. Повний фонетичний розбір слова

1. Чергування г, к, х // ж, ч, ш // з', ц', с'. Явище палаталізації, його природа.
2. Чергування приголосних у дієслівних формах.
3. Чергування приголосних при творенні відносних прикметників із суфіксом -ин (а).
4. Інші чергування у системі приголосних.
5. Порядок повного фонетичного розбору слова.

Тема 12. Основні одиниці мовного потоку

1. Основні фонетичні одиниці:
 - звук, склад;
 - фонетичне слово;
 - синтагма;
 - фраза.
2. Основні нелінійні (суперсегментні) одиниці:
 - наголос та його різновиди;
 - інтонація.

Змістовий модуль 3
ОРФОЕПІЯ, ГРАФІКА, ОРФОГРАФІЯ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ
ЛІТЕРАТУРНІЙ МОВИ

Тема 13-14. Графіка та орфоепія сучасної української літературної мови

1. Графіка як розділ мовознавства. Український алфавіт.
2. Невідповідність між буквами і звуками в українській мові.

3. Орфоепія як розділ мовознавства.
4. Правила вимови голосних звуків сучасної української літературної мови.
5. Правила вимови приголосних звуків сучасної української літературної мови.

Тема 15. УКРАЇНСЬКА ОРФОГРАФІЯ

1. Орфографія як розділ мовознавства.
2. Принципи українського правопису:
 - фонетичний;
 - морфологічний;
 - історичний;
 - семантико-диференційний.
3. Поняття орфограми. Види орфограм у сучасній українській літературній мові.

4. СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ З ДИСЦИПЛІНИ «СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРНА МОВА (ФОНЕТИКА)»

Денна форма навчання

Тема	Кількість годин					
	Лекції	Практ. заняття	Самостійна робота	Індивідуальна робота	Тренінг, КПЗ	Контрольні заходи
Змістовий модуль 1 ФОНЕТИКА ТА ФОНОЛОГІЯ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ						
Тема 1-2. Вступ. Основні поняття фонетики та фонології сучасної української літературної мови	4	4	4	2	4	Усне опитування, вправи, тести
Тема 3. Система фонем сучасної української літературної мови	2	2	2			Усне опитування, вправи, тести
Тема 4. Фонетичні зміни звуків у мовному потоці	2	2	2			Усне опитування, вправи, тести
Тема 5. Звукові зміни у системі голосних	2	2	2			Усне опитування, вправи, тести
Тема 6-7. Звукові зміни у системі приголосних	4	4	2			Усне опитування, вправи, тести
Змістовий модуль 2 МОРФОНОЛОГІЧНІ ЯВИЩА В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРНІЙ МОВІ. ОДИНИЦІ МОВНОГО ПОТОКУ						
Тема 8-9. Морфонологія як розділ мовознавства. Чергування у системі голосних сучасної української літературної мови	4	4	4	2	4	Усне опитування, вправи, тести
Тема 10-11. Чергування у системі приголосних сучасної української літературної мови. Повний фонетичний	4	4	2			Усне опитування, вправи, тести

розбір слова						
Тема 12. Основні одиниці мовного потоку	2	2	2			Усне опитування, вправи, тести
Змістовий модуль 3 ОРФОЕПІЯ, ГРАФІКА, ОРФОГРАФІЯ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ						
Тема 13-14. Графіка та орфоєпія сучасної української літературної мови	4	4	2			Усне опитування, вправи, тести
Тема 15. Українська орфографія	2	2	2			Усне опитування, вправи, тести
Разом	30	30	24	2	4	

5. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ІЗ ДИСЦИПЛІНИ «СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРНА МОВА (ФОНЕТИКА)»

Денна форма навчання

Змістовий модуль 1. ФОНЕТИКА ТА ФОНОЛОГІЯ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ

Тема 1-2. Вступ. Основні поняття фонетики та фонології сучасної української літературної мови

Питання для обговорення:

1. Значення звукової мови в людському суспільстві.
2. Завдання фонетики та фонології. Їх зв'язок з іншими дисциплінами.
3. Поняття фонем. Взаємозв'язок фонем і звука. Функції фонем.
4. Інваріант і варіанти фонем.

Питання для самостійного опрацювання:

5. Розвиток поглядів на систему фонем сучасної української літературної мови.

Тема 3. СИСТЕМА ФОНЕМ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ

Питання для обговорення:

1. Голосні фонем сучасної української літературної мови: їх класифікація, варіанти.
2. Приголосні фонем сучасної української літературної мови: їх класифікація, варіанти.
3. Фонетичні і фонематична транскрипції, вимоги до них.

Тема 4. ФОНЕТИЧНІ ЗМІНИ ЗВУКІВ У МОВНОМУ ПОТОЦІ

1. Артикуляція звуків мови.
2. Позиційні та комбінаторні зміни.
3. Редукція.
4. Асиміляція.
5. Дисиміляція.
6. Асиміляція + дисиміляція.

Тема 5. ЗВУКОВІ ЗМІНИ У СИСТЕМІ ГОЛОСНИХ

1. Комбінаторні зміни у системі голосних звуків: акомодация та її різновиди.
2. Позиційні зміни у системі голосних: редукція, гармонійна (вокальна) асиміляція.

Тема 6-7. ЗВУКОВІ ЗМІНИ У СИСТЕМІ ПРИГОЛОСНИХ

Питання для обговорення:

1. Комбінаторні зміни у системі приголосних: акомодация, лабіалізація.
2. Асиміляція приголосних у СУМ як позиційна зміна. Її ознаки та види.
3. Регресивна асиміляція за місцем і способом творення.
4. Регресивна асиміляція за твердістю – м'якістю.
5. Прогресивна асиміляція.
6. Дисиміляція.

Питання для самостійного опрацювання:

7. Спрощення в групах приголосних.

Змістовий модуль 2

МОРФОНОЛОГІЧНІ ЯВИЩА В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРНІЙ МОВІ. ОДИНИЦІ МОВНОГО ПОТОКУ

Тема 8-9. Морфологія як розділ мовознавства. Чергування у системі голосних сучасної української літературної мови

Питання для обговорення:

1. Предмет і завдання морфології. Поняття про морфему.
2. Історичні чергування як об'єкт вивчення морфології.
3. Історичні чергування у системі голосних:
 - чергування о та е з і;
 - чергування о та е з ø;
 - чергування о та е після шиплячих та j (самостійне опрацювання);
 - чергування голосних у звукосполученнях -ри-, -ли-.

Питання для самостійного опрацювання:

4. Відхилення від чергування о та е з і.
5. Відхилення від чергування о та е з ø.

Тема 10-11. Чергування у системі приголосних сучасної української літературної мови. Повний фонетичний розбір слова

Питання для обговорення:

1. Чергування г, к, х // ж, ч, ш // з', ц', с' (самостійне опрацювання). Явище палаталізації, його природа.
2. Чергування приголосних у дієслівних формах.
3. Чергування приголосних при творенні відносних прикметників із суфіксом -ин (а).
4. Інші чергування у системі приголосних.
5. Порядок повного фонетичного розбору слова.

Тема 12. ОСНОВНІ ОДИНИЦІ МОВНОГО ПОТОКУ

Питання для обговорення:

1. Основні фонетичні одиниці:
 - звук, склад;
 - фонетичне слово;
 - синтагма;
 - фраза.
2. Основні нелінійні (суперсегментні) одиниці:
 - наголос та його різновиди;
 - інтонація.

Питання для самостійного опрацювання:

3. Склад. Наголос.

Змістовий модуль 3 ОРФОЕПІЯ, ГРАФІКА, ОРФОГРАФІЯ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ

Тема 13-14. ГРАФІКА ТА ОРФОЕПІЯ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ

Питання для обговорення:

1. Графіка як розділ мовознавства.
2. Орфоепія як розділ мовознавства.
3. Правила вимови голосних звуків сучасної української літературної мови.
4. Правила вимови приголосних звуків сучасної української літературної мови.

Питання для самостійного опрацювання:

6. Український алфавіт.
7. Невідповідність між буквами і звуками в українській мові.

Тема 14. УКРАЇНСЬКА ОРФОГРАФІЯ

Питання для обговорення:

1. Орфографія як розділ мовознавства.
2. Принципи українського правопису:
 - фонетичний;
 - морфологічний;
 - історичний;
 - семантико-диференційний.
3. Поняття орфограми (**самостійне опрацювання**). Види орфограм у сучасній українській літературній мові.

6. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Самостійна робота як одна із форм засвоєння навчального матеріалу у вільний від обов'язкових занять час і без участі викладача передбачає особистісно-орієнтовану організацію самоосвіти студента. Організація самостійної роботи вимагає особливої уваги, бо частина питань із кожної теми виноситься на самостійне опрацювання, а матеріал, передбачений для засвоєння під час самостійної роботи, входить до екзаменаційних завдань.

Самостійна робота забезпечується необхідними навчально-методичними засобами (у тому числі конспектами лекцій, навчально-методичними розробками для самостійного вивчення дисципліни, періодичними виданнями). Студенти мають можливість самостійно опрацьовувати навчальний матеріал у бібліотеці, навчальних кабінетах і комп'ютерних класах із доступом до мережі Інтернет, а також у домашніх умовах (при отриманні відповідного пакету навчально-методичної літератури).

№ з/п	Тематика
1.	Розвиток поглядів на систему фонем сучасної української літературної мови
2.	Спрощення в групах приголосних
3.	Відхилення від чергування о та е з і.
4.	Відхилення від чергування о та е з ю.
5.	Чергування о та е після шиплячих та j
6.	Чергування г, к, х // ж, ч, ш // з', ц', с'.
7.	Український алфавіт
8.	Невідповідність між буквами і звуками в українській мові
9.	Склад. Наголос
10.	Поняття орфограми

7. ТРЕНІНГ ТА КОМПЛЕКСНЕ ПРАКТИЧНЕ ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

7.1. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ ТРЕНІНГУ

Тренінг (training) – це активний метод отримання нових знань, набуття корисних умінь і навичок з метою ефективного їх використання при виконанні професійних завдань.

Тренінг дає можливість здобувачеві освіти ще під час навчання набути певного досвіду виконання складних, нестандартних завдань, що сприяє формуванню гнучкого мислення, кращому пристосуванню до умов праці.

Порядок проведення тренінгу

Тема тренінгу: Особливості фонетичної транскрипції тексту, написаного діалектом

Мета: закріпити уміння транскрибувати текст; навчитися записувати фонетичну транскрипцію текстів, написаних діалектом, зберігаючи фонетичні й акцентуаційні особливості діалектного мовлення; формувати гнучкість мислення, вчитися звертати увагу на деталі.

Хід проведення тренінгового заняття

1. Вступна частина

Повідомлення теми, мети, завдань тренінгу.

2. Організаційна частина

- Вступне слово викладача.
- Опрацювання теоретичного матеріалу про діалектне мовлення, його фонетичні й акцентні особливості, правила їх передавання у фонетичній транскрипції.

3. Практична частина

- **Колективна робота.** Для тренінгу необхідні будуть тексти, з якими група буде працювати, тому студенти отримують завдання підготувати зразки текстів, записаних діалектом. Викладач теж готує текст, який слугуватиме зразком.
- **Індивідуальна робота.** На цьому етапі проведення тренінгу кожен студент отримує невеликий текст із завданням записати текст фонетичною транскрипцією і працює самостійно.

4. Підбиття підсумків

- Спільне обговорення результатів роботи.
- Відповіді на поставлені запитання.
- Формулювання правил і порад транскрибування текстів, написаних діалектом.

7.2. КОМПЛЕКСНЕ ПРАКТИЧНЕ ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАНЯТТЯ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРНА МОВА (ФОНЕТИКА)»

Комплексне практичне індивідуальне завдання з курсу «Сучасна українська літературна мова (Фонетика)» має форму практичного завдання, виконання якого потребує цілеспрямованого опанування змісту дисципліни, формування навичок застосування набутих знань, комунікативної грамотності майбутнього фахівця-словесника.

Виконання КПЗ – важлива та обов’язкова складова курсу, один із його обов’язкових залікових кредитів. Це вид позааудиторної роботи студентів, який виконуються ними самостійно у процесі вивчення програмового матеріалу.

Метою КПЗ є оволодіння навичками самостійного вивчення програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та

практичне застосування знань із навчального курсу, закладання підвалин для подальшої науково-дослідної роботи студентів.

Заліковий модуль КППЗ є методологічною ланкою, що об'єднує теоретичну і практичну складові підготовки здобувачів освіти.

Для виконання КППЗ потрібно виконати такі завдання:

- Дібрати з художньої літератури невеликий фрагмент цілісного тексту (до 200 слів), записати його фонетичною та фонематичною транскрипцією; підкреслити слова, у яких відбуваються явища асиміляції, дисиміляції; описати ці явища, вказавши їх напрям, повноту, фіксацію, суміжність та ознаку.

- оформити у встановлені терміни письмовий звіт із дотриманням відповідних вимог;

- вчасно здати роботу викладачеві на перевірку.

7.2.1. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КППЗ

Параметри контролю	Рейтингова шкала оцінювання			
	90-100 “відмінно”	75-89 “добре”	60-74 “задовільно”	До 60 “незадовільно”
Самостійність виконання роботи	Робота виконана самостійно	Робота виконана самостійно, але здобувач освіти допускає помилки у транскрипції чи в аналізі фонетичних явищ	Робота виконана частково (відсутній аналіз фонетичних явищ або транскрипція) чи містить кілька грубих помилок	Робота виконана частково, містить багато помилок, у тому числі грубих
Відповідність КППЗ вимогам щодо оформлення	Відповідає	Відповідає, є окремі помилки в оформленні транскрипції	Частково відповідає, є суттєві помилки в оформленні	Не відповідає, є грубі помилки у графічному та мовному оформленні звіту

7.2.2. ГРАФІК ВИКОНАННЯ ЗАВДАННЯ ТА ПОДАННЯ ЗВІТУ ПРО ВИКОНАННЯ КППЗ

Письмовий звіт із КППЗ студент повинен виконати і здати на кафедру за п'ять днів до проведення залікового модуля № 3, що є підставою для допуску його до складання цього модуля.

Захист КППЗ відбувається у встановлені терміни відповідно до робочого плану курсу, графіку навчального процесу в університеті й затвердженого графіку модульного контролю.

7.2.3. ТЕМАТИКА ТА ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КППЗ ІЗ КУРСУ «Сучасна українська літературна мова (Фонетика)»

Виконання КППЗ із дисципліни «Сучасна українська літературна мова (Фонетика)» передбачає декілька етапів.

На початку роботи студент обирає текст для фонематичної і фонетичної транскрипції й аналізу фонетичних явищ у ньому.

Наступним етапом є написання тексту роботи її оформлення.

Письмовий звіт КПЗ подається у вигляді рукопису. Текст, дібраний для транскрипції друкують, а фонетичну, фонематичну транскрипцію й аналіз мовних явищ пишуть від руки на аркушах формату А4.

Орієнтовна структура КПЗ:

- Титульний аркуш.
- Надрукований текст.
- Фонематична транскрипція тексту (від руки).
- Фонетична транскрипція тексту (від руки).
- Аналіз мовних явищ (асиміляція, дисиміляція, палаталізація, чергування та ін.) (від руки).

8. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ ТА МЕТОДИ ДЕМОНСТРУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення дисципліни «Сучасна українська літературна мова (Фонетика)» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- стандартизовані тести;
- поточне опитування;
- модульне тестування та опитування;
- диктанти;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- оцінювання результатів КПЗ;
- письмові контрольні роботи;
- екзамен.

Види роботи студента:

1. Робота на практичних заняттях

- участь в обговоренні питань;
- виконання письмових вправ;
- активна участь у дискусіях;
- розв'язання тестових завдань.

2. Самостійна робота:

- робота з джерелами;
- презентація результатів самостійної роботи;
- виконання комплексного практичного індивідуального завдання.

3. Контрольні зрізи (написання модульної роботи).

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Для виконання індивідуальних завдань і проведення контрольних заходів встановлюються чіткі терміни. Якщо здобувач освіти не з'явився у визначений час через

поважну причину (наприклад, у зв'язку з хворобою) він має право скласти модуль в інший час із дозволю керівництва факультету.

У разі отримання негативної оцінки за виконання модульної контрольної роботи, її потрібно перескласти до дати проведення наступного модуля.

Політика щодо академічної доброчесності. Використання друкованих та електронних джерел інформації під час написання модульних контрольних робіт і при складанні заліку заборонено.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. Через об'єктивні причини (воєнний стан, карантин, стан здоров'я здобувача освіти, участь у міжнародних програмах студентського обміну) навчання може відбуватися в онлайнівій формі за погодженням із керівником курсу та з дозволу керівництва факультету.

9. КРИТЕРІЇ, ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Сучасна українська літературна мова (Фонетика)» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2 (РКР)	Заліковий модуль 3 (тренінг, КППЗ)	Заліковий модуль 4 (екзамен)	Разом
20 %	20 %	20 %	40%	100 %
1. Усне опитування під час занять: 7 тем по 5 балів – 35 балів 2. Письмова робота – 65 балів.	1. Усне опитування під час занять: 7 тем по 5 бали – 35 балів. 2. Письмова робота – 65 балів.	1. Написання та захист КППЗ – 80 балів. 2. Виконання завдань під час тренінгу – 20 балів.	1. Тестові завдання: 20 тестів по 3 бали за правильну відповідь) – макс. 60 балів. 2. Практичне завдання – макс. 20 балів. 3. Практичне завдання – макс. 20 балів.	

Шкала оцінювання:

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)

35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

10. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

№	Найменування	Номер теми
1.	Ноутбук	1-15
2.	Пакет роздаткових матеріалів	1-15
3.	Електронний курс на платформі СДН "Moodle"	1-15

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Підручники, посібники

1. Сучасна українська літературна мова: Лексикологія. Фонетика: Підручник. Київ: Знання, 2010. 270 с.
2. Сучасна українська літературна мова: Посібник для студентів філол. спеціальностей. Луганськ: Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2009. 299 с.
3. Сучасна українська літературна мова. Фонетика: навч. посіб. для студ.-філологів / Н. П. Плющ [та ін.] ; заг. ред. Н. П. Плющ ; Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ: ВПЦ "Київський університет", 2002. 173 с.
4. Сучасна українська літературна мова: підруч. для студ. філол спец. вищ. навч. закл. / М. Я. Плющ [та ін.] ; ред. М. Я. Плющ. 4.вид., стер. Київ: Вища школа, 2003. 430 с.
5. Сучасна українська літературна мова: фонетика і фонологія: практикум / М. М. Фащенко [та ін.] ; відп. ред. Ю. О. Карпенко ; Одеський держ. ун-т ім. І.І.Мечникова. Філологічний факультет. Кафедра української мови. Одеса: АстроПринт, 2000. 66 с.
6. Тоцька Н. І. Сучасна українська літературна мова. Фонетика. Орфоепія. Графіка і орфографія: завдання і вправи: Навч. посібник для студ. філол. фак. вищ. навч. закладів Київ : Вища школа, 1995. 151 с.
7. Шкуратяна Н. Г. Шевчук С. В. Сучасна українська літературна мова : Навч. посібник для студ. пед. навч. закл. Київ : Літера, 2000. 685 с.

Словники та словникові видання

1. Великий зведений орфографічний словник сучасної української лексики / За заг. ред. В. Т. Бусела. Київ: Перун, 2008. 896 с.
2. Жовтобрюх В. Ф. Словник українського правопису 50 000. Харків:

Ранок, 2013. 640 с.

3. Івченко А. Новий орфографічний словник української мови. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2017. 712 с.
4. Куньч З. Й. Універсальний словник української мови. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2005. 848 с.
5. Українська мова. Енциклопедія / [редкол. : В. М. Русанівський, О. О. Тараненко (співголови), М. П. Павлюк та ін.]. Київ: Укр. енциклопедія, 2000. 752 с.